

Geestes. Juist tegenover het machtige verschil dat in het Sacrament van Mis en Avondmaal almeer was opgekomen, alsook in de vijf nieuw ingestelde Sacramenten tot strijd aanleiding gaf, bleef de Waterdooop aan de pasgeborenen toebiedend, het teken van de geheele Kerkelijke eenheid.

Dr. A. K.

„Zij deden de intwijding van het Huis Gods met vreugde.”

En de kinderen Israëls, de priesters en Levieten, en de overige kinderen der gevangenis, deden de intwijding van dit Huis Gods, met vreugde. Ebra VI:16.

Ook geestelijk kan een volk verdorren en inzinken, dat 't alle hooger wilskracht inboet, en tot nobeler initiatief steeds meer onbekwaam wordt; maar zulk een inzinking behoeft daarom niet steeds aan te houden. Er kan een gelukkige kentering intreden, zoodat weer wakker wordt wat insliep, weer bezieling grijpt wat in zoonk, en het op alle manier den indruk maakt, alsof dagen van hoogere bezieling komende zijn.

Ebra verhaalt er ons van, hoe 't te Jeruzalem na de ballingschap metterdaad zoo toeging. De ballingschap had 't volk Gods dat ook onder de ballingen school, verdoofd en uitgeput, en toen ze ten leste naar het Heilige Land mochten terugkeeren, deden ze dit moedeloos en zonder veel bezielande hoop. Zoo kwamen de teruggekeerde ballingen wel weer te Jeruzalem, en konden er zich uit de puinruinen die ze vonden, gebrekkige woningen inrichten, maar toch bleven ze onbevredigd, want de Tempel, dien Nebucadrezar had verwoest, lag nog steeds in zijn puin gesmoord ter neder, en van een Jeruzalem zonder Tempel kon geen bezieling op het teruggekeerde volk uitgaan. Kores de Koning van Perzië was wel vrijgevig gebleken door aan een deel van het volk den terugkeer naar de heilige stad toe te staan, maar Jeruzalem zonder Tempel kon het volk niet toespreken. Het volk huilde dan wel in de oude heilige stad, maar de bezieling was er uit, en het was of ze in een hun vreemde stad vertoefden.

Doch plotseling kondigde zich in dezen moed-beneden toestand een rijk geestelijk opleven aan. Een drietal hoogstaande geestelijke mannen ontfermden zich over het volk. Zij spraken het toe, en wisten het op nieuw te bezielen. Immers men behoefde niet te vertwijfelen. De hoop voor de toekomst mocht niet worden opgegeven. Wist men zich aan te grijpen, dan kon er nu zeer wel van herbouwing van den Tempel sprake zijn. En zoo toog men aan het werk. Het volk werd met bezielande taal toegesproken. De zoo noodige offerande voor de herbouwing van den Tempel kwam willig in. En niet lang meer, of de geest der moedeloosheid was uit alle rangen en standen van het volk geweken. Als op tooverachtige wijze had warme bezieling den grest der moedeloosheid vervangen. Willig offerde een ieder zijn gave. De zoo noodige gelden vloeiden milde van alle kanten saam. En al was het dan de prachtempel van Salomo niet meer, op de fundamente van ouds zag al 't volk dan toch weer een heiligdom verrijzen. En met dat de Tempel weer te voorschijn trad, leefde heel Jeruzalem op, werd al 't volk weer wakker, en kon er een geestelijk leven in de heilige stad doorleefd worden, gelijk men 't in lange jaren niet had gekend. De bittere zevenig jaren behoorde nu tot het verleden, en een nieuwe volksvreugde liet het gejuich door Jeruzalem's straten, en vooral op den Tempelberg, weerklinken.

Ook de dagen, die Europa, en met Europa ook Nederland, in de jongste vijf jaren doorgeworste, herinneren aan zulk een keer in de gemoedsstemming. Toen voor nu vijftien schier plotseling de grootste wereldoorlog, waarvan de historie weet te verhalen, uitbrak, stond ook ons volk geestelijk op laag peil. We gevoelden weelde en overvloed, er was rust en vrede van alle zijden, schier een tegelijke zaak tierde en bloeide. We doorleefden jaren van weelde en overvloed. En juist in verband hiermede viel er maar al te bittere klacht, dat de geestelijke toon inronk, en hoe schier eeniglijk het uienwendig welvaren en de ongekende voorspoed de volken bezig hield. En al mocht niet ontkend, dat bij een d.d. van het Nederlandse volk de religie opbloede, als volk stonden we toch niet hooger dan de ons omringende natien. Men tierde, men genoot, men verrijkte zich, maar op geestelijk hooger peil kwamen we niet. En dit duurde voort en bleef zoo, totdat op eenmaal het geroep van jammer en onheil over heel de wereld ping, en men allerwegen wakker schrikte, en in angst zich afvroeg: Wat nu?

Er is toen, althans voor een korte wijle, een geest der geboden ook over ons volk uitgegaan. Angst greep alle kringen aan. In het huis der geboden zocht men rust voor het gejaagde hart, en zag niet zonder angst de toekomst in, wat 't ook voor ons vaderland worden zou.

Maar 't bleef bij die aangrijpende opwelling van 't hart niet. Ook al hield de oorlog aan en al vertoefde hij allengs steeds langer verhoudingen, toch kwam er al spoedig een teleurstelling in de vrome gemoeden. Van een opkomen van een algemene vroomheid bleek al spoedig geen sprake te zijn. Steeds schaamtelozer en brutaler kenden de afvalligen zich veel meer tegen het Heilige. Er was geen sprake van, dat de afgedoolde weer in het knielen voor hun God heiligen lust zouden erlangen. Met steeds stouter hand werd alle masker van het aangezicht afgekuikt. Tegen alle religie zou men ingaan. Alle heilige hand zou worden afgeworpen. Al die heilige schijn van Kerk en altaar was niets dan zelfbedrog geweest. En reeds nu is 't zóóver gekomen, dat in tal van Staten de religie geheel terug werd gedrongen, aan het materialisme de zegel werd toegekend, en dat vaak in een taal die ergert en kwelt, de afkanking van alle religie wordt aangekondigd. In ons land bleef nog zeker zelfbedwang. Ook hier wrong en rukte men wel aan 't heilige, om 't naar den achtergrond te duwen, maar de volkstroom als zoodanig verzette er zich toch eer tegen, dan dat men meedeed. Om ons heen daarentegen, op onze Zuider- en Oostergrenzen, werd steeds meer het heilige ontvallen en in Godverzakking glorie gezocht. Juist dit echter heeft ook voor de vrome kringen zoo rijken zegen gebracht. Alom gloorde de glans der prediking in Gods huis op. Het was of de predikers een hoogere bezieling hadden ontvangen. De ge-

sprekken werden degelijker. Het geestelijke dat ook in ons midden zoo veelvuldig terneder was geslagen, bewoog zich weer, en kon weer hooger gestalte erlangen. Het was als in de dagen van Ebra en Nehemia. Wat sliep weer wakker, wat in was gezonken, verrees in bezielde gestalte. En waar men thans ook de Kerken of de kringen der vromen bezoekt, van de neerslachtigheid vindt ge geen spoor meer. Er spreekt gloed en bezieling uit ieder gezelschap. En hierin althans mogen we juichen, dat de bange oorlogsjaren ons geestelijk niet verarmd, maar verrijkt hebben.

Zoo wordt de tegenstelling steeds scherper. De verloren geslachten, die hun heil buiten God in eigen grootheid zoeken, verworden steeds meer, en komen steeds vinniger en brutaler tegen al wat heilig is over te staan. Maar rechtstreeks hiermee saam hangt dan ook het niet te loochenen feit, dat er ook onder ons aan den Tempel Gods weer met warme bezieling gebouwd wordt. Dit geldt zeer zeker ook in stoffelijken zin. Kerk na kerk niet men in onze groote steden verrijzen. Maar veel heerlijker toch kondigt zich die tempelvreugde van het opnieuw bezielde volk in de geestdrift aan, waarmee men allerwegen voorttreedt, om de religie heel ons leven te doen doordringen, en om op alle sociaal en vaderlandsch terrein de Christelijke patroons en de Christelijke werkliden af te sonderen van wie buiten den Almachtige het heil zoeken. En ga nu onder die mannen, die op alle terrein saamkomen, om in de eere Gods hun nationale kracht te vinden, en is 't dan ook onder ons geen heilige waarheid gebleken, dat van de vroegere lauwheid en lafheid geen spoor meer over bleef. Als vanzelf komt men uit alle schuilhoeken te voorschijn. Men sluit zich, zoo nauw 't kan, aan. Men laat hoog de kruisbanier over onze sociale en nationale belangen wapperen. En waar voor inzinking en moedeloosheid gevreesd werd, mag integendeel de Heere onze God gedankt voor de steeds warmer bezieling, die nauwer aansluiting en de rijker krachtontplooiing, die ons het leven vernieuwt.

Dr. A. K.

Amsterdam, 10 October 1919.

Er is, sinds God Almachtig de eerste wereld door den zondvloed verdoofde, wel nooit een tijd geweest, dat de oordeelen en gerichten Gods zoo zwaar over de volkeren zijn heengegaan als in onze dagen. Reeds de ontzettende oorlog, die vijf jaar lang Europa teisterde, zoo nameloos veel ellende voor de volkeren meebracht, was zulk een ontzaggevolk oordeel Gods. En alsof dit één we niet voldoende was, kwam toen als tweede wee de geheimzinnige krankheid, die Europa, Amerika, Afrika en Azië bezocht en zoodanig slaakte, meer slachtoffers heeft geëischt dan de oorlog deed. Al mag, nu de vrede weer gesloten werd en de doodelijke epidemie ophield, er eenige verademing gekomen zijn, toch bloedt de menscheid nog uit duizend wonden na en rijst zelfs de ernstige vraag, of van een werkelijk herstel en terugkeer tot de oude kracht van het fel geslagen Europa nog sprake kan zijn. En toch zijn het niet deze oordeelen en gerichten Gods, die het diepst het hart ontroeren, maar wel, dat van een vroomachtige bekeering tot God, een zich verootmoedigen over de zonden, een zich buigen voor Gods ordinaantiën zoo weinig gezien wordt, ja het veel eer schijnt, alsof de geest van opstand tegen God en Zijn Woord nog drierster dan te voren het hoofd opsteekt.

Vooral wat in dit opzicht uit Rusland gemeld wordt, is zoo ontzettend. Niet alleen dat men daar al wat nog aan de Kerk vasthoudt, vervolgt en martelt, maar in de schandelijkste taal werd God gehoord en gelasterd, Satan als de eerste oproerling verheerlijkt en zelfs werd het voorstel gedaan om voor Judas Iscariot, den verrader, een standbeeld op te richten. Maar al is bij de andere volkeren de afval niet zoo ver voortgeschreden, de geest die de volkeren leidt en drijft, is zeker niet de Geest van Christus. Van een machtige religieuze opwaking bespeurt men het minste teken. Veel eer is er een afzakken en wegglijden met den stroom van revolutie, socialisme en ongelof. Zelfs in ons eigen land, al bleven we voor het ergste bewaard, nam de booze geest hand over hand toe, vooral in onze groote steden en onder de intellectueelen. Zelfs de gruwelen van de Bolsjewiki worden door onze Communisten goedgepleit, en in onze studentenkringen luistert men met welbezagen naar de oproerige taal dezer revolutionairen.

Ook daarin nu ligt een teken des tijds, waarop wel acht mag worden gegeven.

Als de Apostel Johannes in zijn Openbaring in het visioen van de zeven engelen, die uitgaan van voor Gods troon met de zeven phelen of schalen met den toorn Gods gevuld, om deze uit te gieten over de aarde, dan wordt telkens met nadruk gezegd, dat de menschen, die door deze plagen getroffen werden, zich niet bekeerden van hunne booze werken, maar God lasterden (Openb. 16: 9 en 11).

Het zijn de laatste gerichten, die aan het eindoordeel voorafgaan, en juist die onbekelijkheid, dat zich niet meer willen buigen onder de tuchtoorde Gods, is het teken, dat de wereld voor dit eindoordeel rijp geworden is. Zoolang nog als te Nineveh de volkeren onder de aankondiging van de strafgerichten Gods tot bekeering komen, kan het oordeel nog worden afgewend en toont God nog Zijne lankmoedigheid en barmhartigheid. Zelfs voor een Ahab, al was er niemand, die gelijk hij zich verkocht had om te doen dat kwaad was in de oogen des Heeren, was er toch uitstel van het wraakgericht Gods, toen hij op Elia's woord zich vernederde voor het aangezicht des Heeren (I Kon. 21: 29). Maar waar die verootmoediging ontbreekt en de plagen Gods alleen tot gevolg hebben, dat de mensch tegen God opstaat, kan het oordeel niet uitblijven.

Zoo ziet men het bij Pharo, die, hoe

zwaar de hand Gods op hem en zijn volk drukte, zich niet bekeerde, maar verstokte tegen God. Toen was het oogenblik gekomen van het strafgericht, dat hem en zijn machtig heir verdoofde in de golven der Rode Zee.

En zoo zal het, naar luid van Johannes profetie, ook zijn in het laatste der dagen. Welke schrikkelijke plagen God ook over de menschen zenden zal vanwege hunne zonden, ze zullen zich niet bekeerden om God te verheerlijken, maar Hem lasteren. En daaruit zal blijken dat de druiventrossen rijp zijn om afgesneden te worden en dat het oordeel ten volle is verdiend.

Of dit oordeel daarom reeds thans komen zal, kan geen mensch zeggen. Voor God zijn duizend jaren als één dag en één dag als duizend jaren. Maar wie op het profetisch woord acht geeft in verband met de teekenen der tijden om ons heen, zal den ernst van het Apostolisch vermaan verstaan, als hij bij de aankondiging dezer plagen schrijft: Ziet, de Heere komt als een dief in den nacht. Zalig is hij die waakt en zijne kleederen bewaart.

Onze stadskerken.

Hetgeen we schreven over den toestand van de Kerk te Amsterdam naar aanleiding van het rapport door de Commissie van Evangelisatie uitgebracht, heeft bij de Amsterdamsche broeders zekere gevoeligheid gewekt. Niet alleen onze waarde broeder Hóweler, maar ook de redacteuren van de Amsterdamsche Kerkbode en van het Noord-Hollandsch Kerkblad meenden het voor de eere van Amsterdam's Kerk te moeten opnemen.

Voorzover die mededeelingen nu dienden om ook op de „lichtzijden“ van Amsterdam's Kerk de aandacht te vestigen, zijn we voor deze polemiek dankbaar. Maar daarom mag toch de ernst van het vraagstuk, dat hier aan de orde is, niet worden weggedoeld.

Dat het bedoelde rapport niet voor publiciteit bestemd was — de Heraut publiceerde het niet, maar nam alleen de cijfers over — doet aan de ernstige misstanden, waarop dit rapport wees, niets toe of af. Ook is het zeer wel mogelijk, dat niet elk dezer cijfers geheel juist was. Zoo deelde Dr. de Moor in het Noord-Hollandsch Kerkblad mede, dat na een nauwkeurig onderzoek gebleken was, dat niet 4000 van de 6000 „doopleden“ de catechisatie bezochten, maar 2825 van de 4726. Ook zoo echter zijn deze cijfers droef genoeg en blijkt er wel uit, dat aan het toezicht op deze doopleden, om het zeer zacht te zeggen, niet genoegzame aandacht geschonken is. Dat de Kerkeraad thans, door dit rapport opgeschrikt, betere maatregelen heeft genomen, toont wel, hoe noodig het was, dat er verandering kwam.

De hoofdzak, waarom het gaat, is echter niet, of die cijfers precies nauwkeurig waren en of er in Amsterdam's Kerk niet veel goeds wordt gevonden, maar of een afdoende verbetering mogelijk zal wezen, wanneer men aan de onverdeelde stadskerk vasthoudt.

De droeve ervaring heeft geleerd vooral in onzen tijd, hoe overal in onze groote steden de Kerk achteruitgaat en haar invloed op de bevolking verliest. Het zou struisvogelpolitiek zijn, dit feit te willen ontkennen. Het rapport van de Evangelisatie-commissie heeft dit feit scherp in het licht gesteld, en daarom hebben we op deze cijfers de aandacht gevestigd, maar het feit zelf was bekend genoeg. En er is geen sprake van, dat dit feit alleen te Amsterdam zich zou voordoen bij de Gereformeerde Kerk. Het doet zich voor in al onze groote steden, en evengoed bij de Hervormde Kerk, zoo niet in nog veel ernstiger mate.

Op dit feit nu is reeds tal van malen gewezen. Er is gewaarschuwd en aan de bel getrokken om degenen, die het huis regeerden, op dit gevaar te wijzen. Maar tot dusverre hebben deze waarschuwingen, helaas bitter weinig geholpen. Men bleef in het oude spoor voortgaan, alsof ergeen wolkje aan de lucht was.

Nu heeft door de uitbreiding van het stemrecht de stembus bewezen, hoe sterk de afval van het Christendom in onze groote steden is. Het zou toch ondenkbaar wezen, wanneer de Christelijke Kerk nog een macht was in onze groote steden, dat het Socialisme en Communisme zulke triomfen had behaald. Indien het platteland geen tegenwicht bood, zou de meerderheid in het land aan de zijde der revolutie zijn geweest.

En dat is niet alleen zoo in ons land. Hetzelfde verschijnsel doet zich evenzeer voor in het buitenland. Indien men vraagt, wat voor invloed in Duitschland de Christelijke Kerk nog in de groote steden uitoefent, dan blijkt die invloed wel bedroevend klein.

Nu ontkennen we daarom geenszins, dat in onze stadskerken, vooral voor zoover zij trouw zijn aan de belijdenis, uitnemende krachten schuilen. Onze stadskerken beschikken gewoonlijk over de beste predikanten van het land. Al is de overvaardigheid er zeker niet zoo groot als op onze dorpen, waar men naar verhouding veel meer geeft, toch kan, juist door de massaliteit dezer kerken, veel meer gedaan worden voor de verzorging van de emeritipredikanten, voor de Zending enz. Maar hoezeer we dit alles gaarne toestemmen, dit neemt niet weg, dat het stadsleven zelf zooveel gevaren aanbiedt door de ontzettende kracht van de verleiding, die daar gevonden wordt, dat alleen door een zeer trouw toezicht opzich houdende van de gemeentelieden aan dit gevaar het hoofd kan worden geboden.

Het is daarom dat reeds lang door degenen, die het meest dit gevaar doorzagen, naar middelen en wegen gezocht

is, om aan dezen noodtoestand tegemoet te komen. En hun schier eenparig oordeel luidde, dat de fout niet schuilt in de personen der ambtsdragers, voor wier ijver men allen lof had, maar in het stelsel zelf, dat verkeerd was. Wilde men afdoende verbetering aanbrengen, dan moest dus dit stelsel zelf veranderd worden. Men moest de massale kerk loslaten en tot de parochiekerk komen.

Dr. A. Kuyper heeft hierop reeds jaren lang gewezen. Prof. Rutgers heeft er voor gepleit. Prof. Bavinck wees er op in zijn Dogmatiek. Dr. Harrenstein voerde er het pleit voor. Prof. Slotemaker de Bruine werd niet moede op dit parochiestelsel de aandacht te vestigen. Maar tot dusver bleef hun stem een vox clamantis in deserto, de stem des roependen in de woestijn. Het conservatisme, dat in ons kerkelijk leven helaas zooveel invloed heeft, bleef den baas spelen.

Het was daarom, dat we met zooveel ernst wezen op de cijfers van de Commissie tot Evangelisatie. Die cijfers, al zijn ze wellicht iets wat overdreven, toonden, hoe groot het gevaar zelfs voor onze beste stadskerken is.

Laat men daarom van het vraagstuk zich niet afmaken met te wijzen op het goede, dat nog in Amsterdam is. Zelfs kan het niet helpen, dat de Kerkeraad naar aanleiding van deze cijfers nu strenger toezicht gaat houden. Redding voor onze stadskerken ligt er alleen in, wanneer met het bestaande stelsel wordt gebroken. Ook hier geldt: aux grands maux les grands remèdes. De fout zit niet in de personen, maar in het stelsel. En verbetering in afdoenden zin is alleen te verkrijgen, door dat men met het stelsel breekt.

Overdreven rigorisme.

Volkomen terecht is in onze Kerkelijke pers er captie op gemaakt, dat naar bericht werd enkele Gereformeerde Kerken geweigerd hebben postbeambten als leden der Kerk aan te nemen, alleen op grond dat die beambten wel eens Zondagsarbeid moesten verrichten.

Nu staat dit feit helaas niet op zich zelf. Er zijn ons andere Kerken bekend, die op dien zelfden grond niet alleen postbeambten, maar ook degenen die aan den spoordienst verbonden waren, van het Avondmaal hebben afgehouden. En gelijk de Zevenwische Kerkbode opmerkt, dwingt de consequentie daartoe. Wanneer men iemand als lid der Kerk niet wil aannemen op grond dat hij een dergelijke Zondagsarbeid verricht, dan moet men wel een lid der gemeente die hetzelfde doet, onder censuur zetten, en ten slotte, wanneer hij voor dit besluit van den Kerkeraad niet buigt, afsnijden.

Hoe prijzenswaardig nu op zich zelf de ijver dezer Kerken is om den Sabbath heiliger te houden, toch kan kwalijk ontkend worden, dat hier een overdreven rigorisme in het spel is.

Dat de dienst van post en spoor liefst op Zondag zooveel mogelijk beperkt moet worden, wordt door elk Christen beaamd. Maar of het mogelijk is in onze maatschappelijke verhoudingen post- en spoordienst op Zondag geheel te laten stilstaan, mag betwijfeld worden. In geen enkel land, zelfs niet in Engeland, waar het Sabbathgebed ook in het publieke leven zooveel invloed uitoefent, heeft men deze diensten op Zondag geheel tot stilstand kunnen brengen.

Zoolang nu, zelfs onder een Christelijke regering, deze post- en spoordienst nog op Zondag noodzakelijk wordt geacht, gaat het niet aan, de beambten, die aan deze diensten verbonden zijn, van de Kerk van Christus uit te sluiten. Niet één Kerk in het buitenland heeft dit gedaan, en we zijn vast overtuigd, dat geen Generale Synode ook in ons land dezen eisch zou durven stellen.

De vraag of een Christen daarom wijs doet zulk een dienst aan te nemen of te zoeken, is een zeer moeilijke en niet licht te beantwoorden vraag. Onttrekken de Christenen zich geheel van deze diensten en laten zij die in handen van ongelooften over, dan kan daaruit voor ons land zelf een zeer ernstig gevaar ontstaan. Bij een algemene spoorwegstaking met het doel om de revolutie te doen zegevieren, zou het zelfs voor een Regeering van het hoogste belang kunnen wezen, dat zij op den steun van Christelijke beambten staat kon maken.

Maar hoe men hierover ook denken moge, in geen geval gaat het aan, zijdelings of rechtstreeks censuur te oefenen over degenen, die meenen in hun conscientie de vrijheid te hebben zulk een dienst aan te nemen, al moeten zij daardoor op bepaalde uren van den Zondag dienst verrichten. Van een bewust opzet om den Zondag te ontheiligen, is bij hen geen sprake. Daarom moet aan de conscientie van den betrokken persoon worden overgelaten, wat zijn roeping en plicht is. Het zou een heerschappij voeren zijn over de conscientien, wanneer de Kerkeraad om zulke oorzaken iemand weigerde tot de gemeente toe te laten of hem van het Avondmaal weerde.

Geschiedt dit toch, dan is er geen andere weg, dan dat degene wien dat oordeel treft, zich beroepe op de meerdere vergadering. Natuurlijk kan de Generale Synode niet, gelijk in een onzer bladen als wensch geuit werd, een soort syllabus opstellen, waarin uitgemakt wordt voor alle Kerken, welke arbeid op Zondag geoorloofd is en welke niet. Daarmede zou niet alleen een niet te overziene arbeid van de Synode gevraagd worden, maar zou de Synode gaan doen wat niet op haar weg ligt, n.l. bepalingen gaan geven, die de conscientie zouden binden. Maar geheel iets anders is, dat een lidmaat, die zich bezwaard gevoelt door een besluit van den Kerkeraad, de zaak voor de Ge-

nerale Synode brengt. En de beslissing door de Generale Synode genomen, zal dan wel door alle Kerken worden geëerbiedigd. Maar ook afgezien van dit speciale geval van Zondagsarbeid mag aan onze Kerkeraaden wel in 't algemeen op het hart worden gebonden om met het toepassen van de tucht voorzichtig te zijn.

Een Kerk, waarin de sleutelen der tucht niet gehandhaafd worden, is zeker een Kerk die haar roeping niet verstaat. Het ontheiligen van het Sacrament mag de Kerk niet toelaten zonder zware schuld op zich te laden. Maar er moet evenzeer tegen gewaakt, dat deze tucht niet misbruikt wordt om dwang aan de conscientien aan te doen.

Alleen dan, wanneer een klare en duidelijke schending van Gods gebod plaats vindt, moet de tucht gebruikt worden. Maar niet wanneer er onder Christenen zelf verschil bestaat, of de een of andere zaak geoorloofd is en hier, naar de Apostel Paulus zegt, een ieder zijn eigen heer staat of valt.

Anders gaat de zedelijke beteekenis van de tucht voor de conscientien te loor.

Het Studentenleven aan onze Openbare Universiteiten.

In een onzer Roomsche bladen komt de heer Mr. Frans Teulings met kracht op tegen den verderfelijken invloed, die van de Studentencorpsen uitgaat.

Hij citeert uit *Propria Cures*, het Weekblad van het Amsterdamsche Studentencorps van 27 September 1919, drie voorbeelden.

Vooreerst de beschrijving van een „Worstelavond“, waarin van dit ergerlijke worstelen de volgende beschrijving wordt gegeven: „De liefhebbers van met allerhande viezigheid besmeurde naakte lijven, gescheurde hemden en gerol van steneerde worstelaars op een van bier doortrokken ziel, zij hebben hun hart volop kunnen ophalen“.

Ten tweede een zeer ergerlijke profanie van hetgeen in het Evangelie gezegd wordt door Christus over de dingen, die in de laatste dagen geschieden zullen. Een redacteur, die afscheid neemt van de lezers, doet dit in de woorden aan het Evangelie ontleend, maar op weerzinwekkende wijze veranderd.

En in de derde plaats een oproep aan de aankomende studenten door een Club, die het Socialisme wil bestudeeren en hen nu lokken wil door de lijst der sprekers te publiceren, waaronder we o.a. de namen van Wijkkoop en Mevr. Roland Holst vinden. „Waar het Roomschen arbeiders verboden is socialistische couranten te lezen, moeten daar, vraagt de heer Teulings, de Roomsche studenten (jongens van 18, 19 jaar) dan dat quasi-wetenschappelijk gewets van bolsjewiki-in-den-dop maar kalmjes slikken?“

Het drietal hier genoemde voorbeelden, aan één exemplaar van het Studentenblad ontleend, toont wel, welk een geest in deze Studentencorpsen heerscht.

Het is daarom, dat de heer Teulings met ernst er op aandringt, dat Roomsche ouders hun jongens toch niet in een dergelijk milieu zullen zenden, waarin zij aan zooveel zedelijke en geestelijke gevaren zijn blootgesteld, maar hen alleen lid zullen doen worden van Roomsche studentenverenigingen.

Dat hetzelfde evenzeer geldt voor jongelieden van Gereformeerde huize, voorzover deze nog aan de Openbare Universiteit studeren, behoeft wel geen betoog. Want wat de heer Teulings met snijdend scherpe ironie zegt van den Roomschen jongeling, die toch lid van het Studentencorps wordt, omdat dit zoo „studentikoos“ staat, kan met evenveel recht onze studenten worden voorgehouden:

„Zoo zijn onze manieren! Uit dezen kring zullen onze Roomsche intellectueelen niet heilige idealen naar voren komen! Zij bespeffen voorwaar den ernst van den huidige tijd, en weten blijkbaar niet beter te doen dan op hun manier aan de toemende decadentie naar beste krachten mede te werken. Een schitterend voorbeeld der jong-intellectueelen aan onze arbeiders en middenstanders!“

Toch is er natuurlijk een nog veel uitnemender weg, dan dat onze Christenstudenten aan de openbare Universiteiten zich aansluiten aan Christelijke verenigingen, om aan deze verderfelijke invloeden weerstand te bieden.

Het kwaad zit niet alleen in de studentencorpsen, het zit in den geest, die aan deze openbare Universiteiten den toon aan geeft.

En het eenige radicale geneesmiddel is, dat men daarom naast deze openbare Universiteiten Christelijke Universiteiten sticht, waar het Christelijk beginsel heel het onderwijs en heel den levensstoon beheerscht.

Dubbel droef is het daarom, wanneer Christelijke ouders hun kinderen nog naar zulken openbare Universiteit zenden, terwijl er een Christelijke Universiteit bestaat.

Commissie van Advies.

Dr. van den Brink, die in de *Geldersche Kerkbode* critiek oefende op de handelwijze van de Classis Middelburg, omdat deze een Commissie van advies benoemde ten einde haar voor te lichten in de zaak van Dr. Notelenbos, verklaart zich door onze wederlegging van zijn kerkrechtelijk bezwaar nog niet overtuigd.

Intusschen blijkt uit zijn nader verweer, dat hij toch wel inziet, dat hij aanvankelijk wat te hard van stal was gelopen. Zijn „kerkrechtelijk bezwaar“ tegen zulk een buiten de Classis staande Commissie van

advies was Artikel 4 deputaten vallende hand te te hulp behoeft sonen m advies te

We wez pretatie v omdat on moeilijkke vraagd van Voetius o keurt, m onzer K.C. voorvallen mocht in vinciële beweerde onze Clas zijn gevee

Da, w wel, d thans voe in moeilij aan de T verklaart

voorrest e omdat zij ook uit p de opdr ken, die maar gelu samenkwu zich riep e die v zóózeer n om de C haar richt mocht.

Oischoo fetwat in willen we woorden, delburgel Wat nu Classis M maar ook noemde, a geen het u hulp of a waarom d neer Voet en 483 h fessoren, t teit verga dit vragen zaak uit recht niet bepaald a alleen daa den beter zijn. Hij dit deden gebruik o de Overh betzij van van Docto katen. W een moeilij wel aan d vragen, m bekend st recht te zi

En wat is het zel door de den geva zouden m fessoren e Zelfs kan dit vroege was het d die voor z gen naar e en deze d judicium d Classis of E zijn Politie van deze j teit mede

wanneer e maar ever bijv. wau van ketter bekende v geval van Van der C uitspraak en actest faculteit g oordeel ge aan de Cl

Ten slot den Brink stelling v Classis hee maar enk uitgenoodi spreken, hem zoo t te brengen hebben I rechters w hem tot h En dat h king natu bliceerd k van de b Een vertro worden g rapport h vergunning

Hiermee De hool aangedikte veel overb om de o onzer K. 49 bedoel alleen bij advies m Classen o betij bij predikante handhaafd